

pa tudi, koliko ima učiteljica pretrpeti in se boriti ob neugodnih razmerah. Tem večja škoda, če se kljub temu velika večina naših tovarišic ne zaveda pomena organizacije in samopomoči. Ni škoda organizacije »Društva učiteljice«, škoda je stotin učiteljic, stotin inteligentnih žen, ki razdvojene, same hodijo svojo težko pot, mesto da bi si združene v medsebojni pomoči lajšale in lepšale to pot v korist in srečo sebi in drugim. Opozorjamo pa tudi one tovarišice, ki morda danes ne čutijo potrebe pridružiti se nam, da pride lahko čas, ko se bodo kesale, da so zapuščale naš prapor in se odvrčale od naših skupnih idealov.

Pojdite v planine

In na smuk. Ne hodite pa brez pristnih Brajerjevih smučskih čevljev ali pa brez pristnih Brajerjevih »gozdarjev«!
J. BRAJER, Ljubljana, Breg štev. 1.

Naše izvenšolsko delo.

MLADINSKI KROŽKI.

Dasi samoizobraževalno delo učiteljstva veselo napreduje, ni pravega toka v razvoju naše kmetijske delovne šole in v oživiljenju dekliških in mladeniških krožkov. Razen nekaterih redko sejanih nastavkov ne moremo ničesar pokazati v tem pogledu. Šele prvi pionirji so poskušali zastaviti prve lopate v zemljo. Kakor so njih uspehi razveseljivi in spodbujajoči, vendar se število teh novih tvorb izgubi spričo popolne nedelavnosti ogromne večine učiteljstva v tej smeri.

S trditvijo, da je šola vse in da ima v šoli učitelj več kot dovolj dela, se marsikdo izogne vsakemu drugemu udejstvovanju med ljudstvom. Nočemo razpravljati, ali je res tako s šolo. Nekaj pa moramo priznati brez ovinkov: osnovna šola je otrok svoje dobe. Tega otroka je rodilo zmagovalno meščanstvo in mu je vtisnilo svoj pečat. Zato pa osnovna šola ni taka kot bi morala biti, se ne izplača tako, kakor bi bilo želeži že zaradi velikih izdatkov zanjo. Osnovna šola je posebno na deželi tako tuja vsemu življenju, tako nepraktična, tako malo v zvezi s potrebami ljudstva, da je klje po reformi vedno glasnejši.

Poglejmo samo, s kako vnoem prihajajo mladeniči in dekleta h kmetijskim oziroma gospodinjskim sestankom, kjer jih prirejajo naši najpožrtvovalnejši tovariši(ice), pa bomo razumeli, kako nedostatna je osnovna šola v današnji obliki. Naša važna naloga je, da pomagamo razbiti staro šablono, ker postaja škodljiva. Utriti moramo novo pot, biti moramo pravi reformatorji, praktični ljudje, ki se ne drže starih oblik. Preliti moramo staro vino v nove posode. Nič ni večnega na svetu, še bogovi so padli. Človeštvo ubira nove poti, išče izhoda iz vsega, kar ni v tesni zvezi s potrebami življenja. Tudi propaganda za šolsko reformo ni nič drugega kot posledica nujne potrebe, da bodi pouk praktičen, to se pravi, da posegaj v ono življenje, ki človeku omogoča in lajša obstanek, posegaj torej v produktivni proces. Šola ni nedotakljivi malik, šola ni sama sebi namen, ampak mora biti v službi človeka. Preko najbolj izumetničenih učnih metod, preko najbolj abstraktnih psiholoških eksperimentov vstajajo tu novi problemi, ki jih ne bo mogoče vedno prezirati.

Na deželi se nedostatki osnovne šole kažejo v smislu, ki ga ima mladina za mladeniške in dekliške krožke. Ista mladina, ki jo je bilo treba prej s pritiskom in z zakonom tirati v osnovno šolo, prihaja navdušena prostovoljno k predavanjem in razgovorom o kmetijstvu, o gospodinjstvu, o vzgoji itd., kjer se o vsem tem učiteljstvo zanima. Dekliški krožek v Slivnici pri Celju je obiskalo prvič 5, drugič 15 deklet. Zdaj jih je čez 30 in naši tovarišici, ki tečaj vodita, se bojita novih priglaskov, ker bi jih bilo treba odsloviti. V Grahovem (logaški okraj) obiskuje tak krožek 8 deklet, dasi je tudi tukaj šele začetek. Tudi ponekod drugod vidimo iste pojave.

Mislimo, da so to stvari, mimo katerih ne moremo več. Med našim ljudstvom so nujne potrebe. Ako jih nihče ne čuje, jih mora čuti učiteljstvo. Če se še ni odtrgalo docela od naroda, če ni le plačan dinar, mora ljudstvu na pomoč. Ako ni nikogar, ki bi ljudstvu pomagal, moramo smatrati mi to za svojo sveto dolžnost. Osnovna šola ne zadošča več. Osnovna šola se mora preurediti in korak k temu je, da začnemo z onim delom, ki je nekoliko drugačne koristi kot pa — recimo — popisovanje... pasje dlake. Nikakor nečemo prevreči malikov čez noč in tudi osnovne šole nečemo podreti. Toda gluhi ne moremo biti več za nova vprašanja ljudske prosvete, ki silijo na dan. Kdor se skriva za šolo, ne dela tega vedno le radi svoje velike vestnosti. Ljudskemu učiteljstvu se odpirajo nova področja in prej ali slej bomo morali reševati nastajajoče probleme. Vse teži v preuredbo, vse kaže, da po starih, izvoženih kolovozih ne bo mogoče več naprej. Šablona se bo morala umakniti resničnemu življenju. Temu življenju se bodo morali prilagoditi ne le osnovna šola, ampak tudi učitelj in učiteljice. Veliko bolje je, da te stvari sami preiskujemo in skušamo rešiti, kakor pa da se prej ali slej rešujejo preko nas in da stojimo ob strani kakor ljudje, ki vidijo, da nekaj ni v redu, pa ne vedo, kje in kako bi prišli in pomagali v kaosu.

K nam prihaja s trdimi koraki reforma šole. Obstoječa osnovna šola ne odgovarja več današnjim potrebam, kmetijske šole se

ne snujejo v zadostni meri, zato vstaja med nami dalekosežno prosvetno vprašanje. To vprašanje bomo morali rešiti — uvod k temu so mladinski krožki, kakršni so se začeli snovati in s katerimi bomo morali v nekaj letih posejati slovensko zemljo. Kar je bilo za razvoj Danske ljudsko vseučilišče, to bo za nas organizacija kmetijskih in gospodinjskih vzgojnih krožkov. To je važnejše prosvetno vprašanje našega ljudstva. Pripravljajmo se na njegovo rešitev.

Samoizobraževalna akcija

Pov. UJU.

NAŠI KROŽKI.

Vsa skepsa, ves pesimizem in omalovaževanje, mejeje ponekod skoro do zle volje, ni moglo ustaviti samoizobraževalnega dela med učiteljstvom. Krožki se razvijajo in poslujejo z večjo ali manjšo vnoem, ponekod naravnost vzorno in preko vsakega pričakovanja. Le redka so društva, v katerih se ne bi eden krožek že sestal na delo. Poročila osrednjemu odbeku kažejo, da smo imeli v januarju že okrog šestdeset krožkovih sestankov, torej že dva na dan, med tem ko jih je bilo v decembru šele okrog trideset. Ako tudi prezremo dejstvo, da so se v nekaterih naših samoizobraževalnih stanih stori samo prvi, začetni koraki, vendar lahko trdimo, da misel že zmaga. V krožkih, kjer so prešli k sistematičnemu delu, je ideja naše samoizobraževalne akcije že toliko prodrla, da je ne bo več mogoče izkoreniniti. Število tistih, ki so videli v novem prizadevanju stanu naprhnjen balon, ki mora počiti čim prej na veliko radost vseh pesimistov, se manjša, naši delavni tovariši(ice) doživljajo vzlic prehodnim razočaranjem zadoščenje, da gremo nevzdržno naprej. Že davno smo prekoračili prvo stotino sestankov in nekateri krožki se sestajajo redno vsak mesec, saj imamo tu in tam že po šest, sedem sestankov za seboj.

Kar vidimo, ima svojo vsebino. Kdor je menil, da se je med učiteljstvom spet enkrat dvignil slavnostni vik in krik, prenasliden bombastičnih fraz, ki bodo izobnele v praznino, se je motil. Učiteljstvo, ki je misel objelo, je imelo trdno voljo, da jo vtelesi, da ji da življenje. Tu ni gruč frazerskih zanešenjakov, ki bi vpili v javnost radi vpitja, tu so realisti, ki vidijo razločno in ki imajo voljo. Ni še povsod naše delo v pravem tiru in ponekod še davno ne bo, toda drugod gre učiteljstvo naprej in dosega uspehe, ki jih nismo pričakovali.

Ako pa se samoizobraževalno delo razvija ugodneje kot je bilo pričakovati v dneh, ko so gromovniki vstajali, da je vse prežgano, vse prenačljeno, vse premalo premišljeno, kar se je nameravalo, je to znak, da je bilo potrebno in da se je pričelo nekaj, kar je samo čakalo, da se že sproži. Pravzaprav je bil temu dokaz že I. naš samoizobraževalni tečaj, h kateremu je prihitelo toliko udeležencev z vseh strani slovenske zemlje, da je že udeležba sama prepila glasnike impotentne skepe. Ako ne bi stan živo čutil potrebe samoizobraževalnega dela, se ne bi bil odzval prvemu klicu v akcijo. Poverjeništvu ni le izvršilo sklepa, ki mu ga je naložila delegacija, ampak je dalo izraza onemu, kar je že podzvestno živele v širokih plasteh našega stanu, v vseh onih, ki jim ni zajel duha diha okostenelosti in preuranjene ostarelosti.

Mislimo, da se danes učiteljstvo bolj in bolj zaveda pomena svojega novega dela. Stremljenje po poglobitvi našega znanja pri naša novega življenja v stan. Osveževalni kisik presnavlja organizacijo, dviga stanovsko zavest in samozavest. S samozavestjo se dviga tudi volja do udejstvovanja, volja, ki je bila trdo povezana spričo korupcije in gnilebo med nami samimi v polpretekli dobi. Hvala Bogu, zdaj smo že preko mrtve točke in bomo vsak dan bolj. Krožki pa bodo obrodili sadove, ki jih pričakujemo.

—oio Krožkove sklicatelje prosimo, da nam vrnejo navodila za delo po krožkih, če jih več ne potrebujejo. Imamo namreč nekatere krožke, ki jih nujno potrebujemo, nam je pa zaloga popolnoma pošla. Istotako se obračajo tovariši iz Srbije in Hrvaške s prošnjo, da jim predložimo ves dosedanj naš materijal za izobraževalno delo, kar vladajo za to našo akcijo tudi pri njih veliko zanimanje.

—oio Za uredništvo »Učit. Tovariša« ni treba pošiljati posebnih poročil o krožkovih sestankih, ker oskrbi to »Oio« sam.

—oio Delo po krožkih:

124. Ljutomer: II. 26. januarja. O renesansi in fevdalizmu. Prisotnih 12.

125. Stogovci: Apače: II. 29. januarja. Od 8 članov 6. O liberalizmu ter o delu na prihodnjem sestanku dne 23. februarja.

126. Litija: II. 19. januarja. Od 21 članov 10. O liberalizmu — in kritika liberalizma po Ušeničnikovi »Sociologiji«.

127. Sv. Ana v Slov. goricah. I. 12. januarja. Od 9 članov 8. Navodila in politični liberalizem. Prihodnji sestanek 12. februarja.

128. Sv. Rupert v Slov. goricah. I. 26. januarja. Od 10 članov 7. O izvenšolskem delu učiteljev, zlasti učiteljic, o obravnavi šolskih zamud po novih predpisih ter o delovnem programu krožka.

129. Novo mesto: I. 4. februarja. Od 45 članov 16. Navodila o delovni šoli.

130. St. Vid nad Ljubljano: IV. 5. februarja. Od 28 članov 8. Politični in kulturni liberalizem in delovni šoli. Prihodnji sestanek 14. marca.

131. Črenšovci: I. 5. februarja. Prisotnih 5. Radi prepiše udeležbe se skliče prihodnji sestanek v najkrajšem času.

132. Muta: III. 9. februarja. Od 14 članov 7. Zgodovinski razvoj liberalizma ter o renesansi in fevdalizmu.

133. Sv. Lovrenc na Pohorju: I. 9. februarja. Od 10 članov 5. Navodila ter štiri poglavja iz prve brošure.

134. Ptuj: IV. 8. februarja. Od 27 članov 20. Gospodarski liberalizem.

135. Borovnica: III. 31. januarja. Od 17 članov 12. Renesansa in fevdalizem ter politični liberalizem.

Učiteljski pravnik.

—Š Ekskurendni pouk — nagrada. Izvršni odbor UJU v Beogradu nas je na našo urgenco obvestil, da je ministrstvo prosvete že otvorilo kredit za nagrade za ekskurendni pouk. Prizadeti tovariši (2) prejmejo v par dneh pripadajoče zneske za čas od 1. aprila do 30. junija 1927, ker smo obveščeni, da je računovodstvo že izvršilo nakazilo. Prijave za nagrade za ekskurendni pouk za čas od 1. septembra 1927 dalje so se predložile ministrstvu prosvete in upamo, da se tudi za ta čas otvori kredit v kratkem.

Galerija naših mož

se je pomnožila s sliko

Otona Župančiča

ob petdesetletnici njegovega rojstva

Velikost kakor drugih slik.
Cena 10 Din za izvod, z odpravo in pošto. 4 Din več.

★

Naročila sprejema in izvršuje

UČITELJSKA KNJIGARNA

— V LJUBLJANI —

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljskemu domu v Mariboru je daroval v spomin umrlega tovariša in sošolca Toneta Draščeka 50 Din tov. Hren v Studecih.

Stanovska organizacija UJU

POGAJANJA MED UJU IN EDINSTVOM.

Skupna seja pooblaščenecv UJU in Edinstva se vrši v četrtek 16. t. m. ob 15. uri popoldne. O rezultatu tega sestanka poročamo v prihodnji številki »Učit. Tovariša«.

Zborovanja krožkov:

— NOVOMESKI KROŽEK se sestane v nedeljo, dne 26. februarja 1928 ob 14. uri na deški osnovni šoli v Šmihelu. Pridite vsi!

— SREZ SMARJE PRI JELSAH. Sestviški krožek ima svoj tretji sestanek dne 19. t. m. ob 10. uri v šoli v Šent Vidu.

Vabila:

— SLOVENJEBISTRISKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 3. marca ob 10. uri na Pragerskem in ne ob 10. uri v Slovenski Bistrici. Predaval bo tov. Vranc o deškem ročnem delu. Je to sklep zadnje odbove seje. — Pl.

Poročila:

+ CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 5. januarja t. l. v Celju.

1. Situacijsko poročilo. Učiteljstva v okraju 164, članstva 160, udeležencev 128.

a) Tov. predsednik se spominja umrlega izredno priljubljenega okrajnega šolskega nadzornika vp ok. Josipa Zupanka.

b) Poroča o zadnji seji širjega sosveta v Celju in o množici aktualnih vprašanj, ki zadevajo šolstvo in učiteljstvo.

c) Sklepi in predlogi (tov. Volavšek).

Dogaja se, da oblastva silijo upravitelje k nabavi gotovih knjig in učil. Prosimo poverjeništvu, da ukrene vse potrebno, da se ta praksa ne izvaja več in se odločanje o nabavi prepusti učiteljski konferenci, ki je zato po še veljavnem § 140. avstr. šol. in učnega reda edina kompetentna. Ministrska prepoved naj onemogoči špekulantom nadlegovanje prosvetnih oblasti za razpečevanje svoje robe, ki cesto ne odgovarja niti smotru, niti ceni. Kdor hoče popularizirati svoje blago, naj se poslužuje svobodne konkurence.

Protestiramo proti omalovaževanju učiteljstva s tem, da ni bil pozvan v komisijo za reorganizacijo učiteljske izobrazbe niti eden osnovnošolski učitelj, čeravno osnovno-

šolsko učiteljstvo najbolj pozna dosedanje hibe in ima na povoljni rešitvi tega vprašanja največji interes.

Rekonstrukcija učiteljske je polovična rešitev vprašanja. Zahtevamo odpravo učiteljske in kot splošno izobrazbo popolno srednjo šolo z maturo. Izražamo priznanje oni skupini komisije, ki je zastopala to načelo.

Izkustvo je pokazalo, da ni koristno preveliko število delegatov na glavni skupščini. Združeno pa je to tudi s stroški, ki jih malo društvo težko utrpi. Zato predlagamo zmanjšanje števila delegatov na ta način, da volijo delegate okrožja. Poverjeništvu prosimo, da predlaga ključ, izdela načrt spojitve društva v okrožja in da to društvom v pretres. Potnino delegatom naj bi poravnala društva po številni moči.

Škole glede Cln. Saveza se odpošlje Zvezzi državnih nameščencev v izjavo in pride na prihodnjo sejo širjega sosveta, da zavzamejo društva enotno stališče. (Sklep eksekutive pov. UJU).

Enako društveni sklep v zadevi postopka po čl. 13. poslovnika pov. UJU. (Sklep eksekutive pov. UJU).

Društvo sklne poslati pozdrav učiteljskemu društvu Kragujevac, ki zastopa isto načelno stališče.

Pridružujemo se resoluciji Kosmajskega učiteljskega društva, objavljeni v br. 84. »Narodne Prosvete«: »Odlučno se izjašnjavamo protiv svih parada, praznih manifestacija, orientalske lenosti i drugih vrlo često besmislica govora o stvarima, koje nisu na dnevu nomena redu, i tražimo, da se na učiteljskim skupštinama raspravljaju samo aktualna pitanja staleške i stručne prirode.«

Enako pride na sejo širjega sosveta društveni sklep v zadevi Djačkoga Doma, ker je pov. zavzelo v 29. številki »Učit. Tov.« drugo gačno stališče. (Sklep eksekutive pov. UJU).

Jasni računi so predpogoj dobrega prajateljstva. Zato zahtevamo načeloma in ne morda iz kakih drugih vzrokov, da pregledovalec računov tudi na glavni skupščini ne podpisuje ničesar na slepo vero, ampak natančno pregledajo račune in premotrijo kritično vsa dokazila. Da bo pa to mogoče, mora biti zadevi odmerjeno dovolj časa. Dajmo zahtevamo, da priobči »Učit. Tovariša« računski zaključek in proračun centrale UJU vsaj 14 dni pred glavno skupščino s potrebnimi pojasnili, da bo na jasnem tudi tisti, ki ni več knjigovodstva.

Resolucije naj bodo dokument volje članstva in neobhodno potrebne informacije poverjeništvu. Zato priporočamo društvom, naj jih dajo na razpravo, dokler članstvo še ni utrujeno, in naj jim odmerijo dovolj časa. Resolucije niso priveseck, ampak glavna stvar, zato ne hitite z njimi!

II. Samoizobrazba (tov. Gobec). Izmed 7 krožkov so zborovali doslej šele 3. Pozivljaj k intenzivnejšemu delu.

III. Šolska reforma (tov. Kodrič). Nekaj misli o delovni šoli.

IV. Izvenšolsko delo (tov. Hajnshek). Navodila k izpolnitvi pol, ki naj podajo sliko tega dela v okraju.

V. »Poglavje iz individualne psihologije« je podal v obširnem, nazorno podanem predavanju tov. G. Šilih. Osvetlil je rezultate novih psiholoških raziskavanj, ki jih vzgoja mora upoštevati.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANO-OKOLICO je imelo 7. januarja svoj redni občni zbor.

1. Situacijsko poročilo. Tov. predsednik poroča o seji širjega sosveta v Celju. Nato poda na njegovo željo tov. strokovni tajnik nekaj pojasnil o stanju Učit. tiskarne in o pogajanjih med pov. UJU in Edinstvom.

Slede letna poročila predsednika, tajniško in blagajniško. Sprejme se predlog učiteljskega za kranjski okraj, naj bi priredila okrajna društva Kranj, Kamnik, Litija in Ljubljana-okolica skupno pomladansko zborovanje, na katerem naj bi se razpravljalo o delovni šoli.

2. Statistika. V okraju je 2 učiteljstva, v društvu je včlanjenih 222 tov., navzočih 158.

3. Samoizobrazba. Ker od društva doslej še ni bil določen zastopnik za samoizobrazbo, je poročal o delovanju krožkov tov. predsednik Oio. Omenja, da je doslej začelo delovati 5 društvenih krožkov, 3 se še niso zbrali. Pojasnjuje tudi pomen in delovanje krožkov.

4. Izvenšolsko delo. Tov. J. Grad je priporočal v obširnem in toplem referatu delo med ljudstvom. Tov. Lužar F. pa opozarja učiteljstvo na Mladinsko Matico, Tov. Kržišnik želi, naj bi se izdale knjige letos še pred zaključkom šolskega leta. V bodoče naj se pa izdajajo knjige do Božiča, da bo imel vsak lektorček, ki se namerava izdati, tudi kako vrednost.

5. Volitve. J. Macarol, predsednik; L. Kosova, tajnica; K. Likarjeva, blagajničarka; L. Tavčar, referent za samoizobrazbo; J. Grad, za izvenšolsko delo; J. Pleničar, za reformo šole; Cerut, odbornik; preglednika računov Kristan in Golobova.

6. Slučajnosti. Iz društvenega obrambnega fonda se votira za tov. Moderndorferja 1500 Din in za sirote umrlega tov. Čeha 500 Din.

Vsled krivice, ki se je zopet zgodila neki tovarišici po § 71., se sprejme sledeči predlog:

Poverjeništvu UJU se naproša, da nastopi takoj z vso odločnostjo in strogostjo proti krivicam, katere zadevajo neprestano člane po § 71.

Končno priporoča tov. strokovni tajnik čim večjo udeležbo pri prihodnjem občnem zboru Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.